

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 334-1898)

Originalt emne

Børn

Børn/Plejebørn

Raad- og Arresthus

Raad- og Arresthus/Arrestanter, Arrester, Arresthus

Rets- og Politivæsen

Rets- og Politivæsen/Politivæsen

Sundhedsvæsen

Sundhedsvæsen/Stadslæge, Kommunelæger, visiterende Læger

Indholdsfortegnelse

- 1) [Byrådsmødet den 27. oktober 1898](#)
- 2) [Byrådsmødet den 5. januar 1899](#)
- 3) [Byrådsmødet den 8. juni 1899](#)

Uddrag fra byrådsmødet den 27. oktober 1898 - side 4

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 334-1898)

I mødet den 6te d. M. indkom der en skrivelse fra Stiftsfysikatet for Gl. Aarhus og Randers Amter med forslag - i anledning af den ved Stadslæge Schmiegelows dødsfald opstaaede ledighed i Stadslægeembedet - om at dele Kommunen i 2 lægedistrikter med Aaen som

grænse.

Da dette forslag i sine enkeltheder berørte forskellige forhold vedrørende Alderdoms-understøttelsen, Fattig- og Skolevæsenet, anmodede man Kasseudvalget om nærmere at drøfte samme i Forening med Formændene for Udvalgene for Alderdoms-understøttelsen, Fattig- og Skolevæsenet.

Fra det saaledes sammensatte Udvalg forelaa der saalydende indstilling af 10de d. M.:

"Udvalget er med Stiftsfysikus enig i, at der er grund til en ordning af lægeforholdene. Forslaget om oprettelse af endnu et særligt kommunelæge-Embedet tiltrædes, men man anbefaler, at ansættelsen kun sker for 5 eller 6 Aar, dog at gen-udnævnelse kan finde sted, og at lønningen bestemmes til 1500 Kr. aarlig, hvorhos de skulle være pligtige at fungere som Skolelæger.

Hvad Stadslægeembedet angaar, er der formentlig grund til, naar al kommunal praksis bortfalder for dette embede, at søge opnaaet, at Kommunen ikke yder den ved resol. af 4de Novbr. 1878 bestemte løn."

Denne indstilling tiltraadtes.

Det tilføjes, at den under 8de November til Justitsministeriet af gaaede indstilling om dette anliggende er saalydende:

"Efter at det herværende Stadslægeembede var blevet ledigt ved Stadslæge Schmiegelows død, har Gl. Aarhus og Randers Amters Stiftsfysikat til Byraadet indgivet forslag om, at der foretages nogle forandringer i lægeforholdene her i Byen, saaledes som disse ere ordnede ved allehøjeste resolutioner af 4de Novbr. 1878 og 19de Oktbr. 1891.

Dette forslag gaar ud paa, at tilsynet med samtlige under Fattigvæsenet og Alderdoms-understøttelses-væsenet forsørgede personer henlægges under 2 kommunelæger, en for den sydlige og en for den nordlige del af Byen, ved hvilken deling Aaen danne skellet.

Kommunelægen for den sydlige del bliver læge ved den i denne del af Byen liggende Fattiggaard, og lægen i den nordlige del tilser Alderdoms-asylet, der ligge i hans distrikt.

Kommunelægerne skulle tillige være Skolelæger, hver ved de i hans Bydel liggende Skoler.

Da befolkningen her i byen siden 1891, da de oprettedes et Kommunelægeembede, er steget fra ca. 33,300 til ca. 42,3000, maa Byraadet anse den af Stiftsfysikatet foreslaaede ordning for rigtig, og man stillader sig derfor at indstille, at der maa søges udvirket den om-

ordning af de nu gældende lægeforhold her i Byen, at der foruden den i 1891 af Byraadet beskikkede Kommunelæge ansættes endnu en Kommunelæge, der overtager den Stadslægen hidtil paahvilende lægegerning i den Nord for Aaen liggende del af Byen med hensyn dels til fattige dels til personer, der nyde Alderdoms-understøttelse, derunder de i det i denne Bydel liggende alderdoms-asyl optagne, samt at begge Kommunelæger tillige skulle være Skolelæger ved de i deres respektive distrikter liggende Skoler.

Lønningen for begge læger er, under særligt hensyn til, at de tillige skulle være Skolelæger, sat til 1500 Kr. aarlig; i øvrigt skulle de for det nuværende Kommunelægeembede gældende bestemmelser, hvoraf et aftryk vedlægges, med de fornødne ændringer, hvorunder ogsaa nærmere regler for deres virksomhed som Skolelæger, ogsaa være gældende for Kommunelægen i den nordlige Bydel.

Naar Stadslægeembedet, saafremt foranstaaende bifaldes, vil befries for tilsynet med de under Fattig-væsenets Forsorg og Alderdoms-forsørgelse værende personer og af kommunale forretninger kun beholder Virksomheden ved Epidemihospitalet, hvorfor der tillægges embedet særligt honorar, maa Byraadet finde det naturligt, at Kommunen fritages for at udrede den ved kgl. Resol. af 4de Novbr. 1878 bestemte lønning til dette embede af 850 kr. aarlig, der nærmest er begrundet ved den Stadslægen paahvilende Fattigpraksis.

Man tillader sig derfor ligeledes at indstille, at Kommunen fritages for at udrede den nysnævnte lønning.

Derhos tilføjes det, at sagen senere paa ny kom til forhandling i anledning af en gennem Amtet under 10de December modtagen kommunikation af Justitsministeriets skrivelse af 6te f. M., om hvilken der henvises til mødet den 5te Januar 1899.

Uddrag fra byrådsmødet den 5. januar 1899 - side 9

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 334-1898)

I Anledning af den til Justitsministeriet under 8de November f. A. i Medfør af Byraadets Beslutning under Budgetforhandlingen for indeværende Aar, se Mødet den 27de Oktober f. A., afgaaede Indstilling om Deling af Kommunen i 2 Lægedistrikter, m. m., havde nævnte Ministerium i en Byraadet under 10de f. M. gennem Amtet kommuniceret Skrivelse af 6te f.

M. med Hensyn til det af Byraadet fremsatte Forslag om, at Stadslægen i Aarhus for den ham for Tiden paahvilende Forpligtelse til at føre tilsyn med de under Fattig- og Alderdomsunderstøttelsesvæsenet hørende Personer i den nordlige Del af Købstaden, og at Kommunen derfor fritages for at udrede den for denne Embedsmand ved allerhøjeste Resolution af 4de November 1878 fastsatte Lønning af 850 Kr. aarlig, begært Byraadet tilkendegivet, at Ministeriet ikke forment med Nytte at kunne fremsætte Forslag for Rigsdagen om Bevilgelse af Løn af Statskassen til Stadslægen og derfor ikke var sindet at søge en saadan Bevilling. Idet Ministeriet derhos gik ud fra, at det Beløb af 200 Kr. aarlig, der i Henhold til allerhøjeste Resolution af 27de Septbr. 1888 tilkom Stadslægen som Læge ved Aarhus Hospital, vedblivende ønskedes tillagt ham, havde det derimod henstillet til Byraadet, om dette ikke maatte være villigt til at tilskyde et Beløb af 600 Kr. til Lønning af Stadslægen, saaledes at dennes Lønning ialt blev 800 Kr. Ministeriet havde derhos udbedt sig Byraadets Erklæring med Hensyn til, at Fysikus havde henstillet, at der træffes Bestemmelser om Befordringsgodtgørelse til de tvende Kommunelæger, naar disse havde Embedsforretninget paa Aarhus Mark, samt at det gjordes til Pligt for Stadslægen at føre Tilsynet med Plejebørn og Plejehjem i Købstaden.

Denne Skrivelse indkom i Mødet den 15de f. M., hvir den blev henvist til Erklæring af Kasseudvalget, som derpaa under 4de d. M. havde foreslaaet, at Kommunen ydede det af Justitsministeriet foreslaaede Tilskud paa Vilkaar, at Stadslægen overtog Tilsynet med Politikorpset og fungerede som Politilæge, og imod, at der refunderedes Kommunen 200 Kr. fra Arresthuset, der er fælles for By og Amt. Derhos havde Udvalget anbefalet, at de af Justitsministeriet gjorte Henstillinger tiltraadtes.

Efter sket Drøftelse sluttede Byraadet sig til Udvalgets Indstilling, hvorefter der under 9de d. M. blev tilskrevet Amtet saaledes:

"I Anledning af Justitsministeriets af det ærede StiftMt under 10de f. M. (Journal Nt. 1898 M. 83) kommunicerede Skrivelse af 6te f. M. angaaende en Ordning af Lægeforholdene her i Byen skal Byraadet ikke undlade at meddele, at man er villig til at tilskyde et aarligt Beløb af 600 Kr. til Lønning af Stadslægen paa Vilkaar, at denne overtager Hvervet som Politilæge, der under Tilsynet med Politikorpsets Medlemmer, og imod at der aarlig refunderes Kæmnerkassen et Beløb af 200 Kr. fra det for By og Amt fælles Arresthus, ved hvilket Stadslægen er Læge.

I Overensstemmelse med § 51 jfr. § 2 i den af Justitsministeriet under 15de Januar 1887

stadfæstede Sundhedsvedtægt med Tillæg af 11te September 1895 (§ 51) er Byraadet enigt i, at det gæres til Pligt for Stadslægen at føre Tilsynet med Plejebørn og Plejehjem i Købstaden, hvorhos man sluttelig bemærker, at der paa Kommunens Overslag over Indtægter og Udgifter er optaget 200 Kr. til Befordringsgodtgørelse for Læger i Kommunepraksis, saaledes at der til de 2 Kommunelæger kan anvendes indtil dette Beløb til Befordringsgodtgørelse, naar de have Embedsforretning paa Aarhus Mark."

Det tilføjes, at der i Mødet den 9de Febr. til Forhandling forelaa følgende gennem Amtet under 4de kommuniserede Skrivelse fra Justitsministeriet af 3die f. M.:

"Efter at der fra Byraadet i Aarhus var fremkommet Forslag om Omordning af Lægeforholdene i Aarhus, hvorefter blandt andet Stadslægen fritages for den ham for Tiden paahvilende Forpligtelse til at føre Tilsyn med de under Fattigvæsenet og Alderdomsunderstøttelsesvæsenet hørende Personer i den nordlige Del af Købstaden, medens Aarhus Kommune fritages for at udrede den for denne Embedsmand ved allerhøjeste Resolution af 4de November 1878 fastsatte Lønning af 850 Kr. aarlig, anmodede Ministeriet ved Skrivelse af 6te December f. A. Hr. Kammerherren om at henstille til Byraadet, om dette ikke maatte være villigt til atvilskyde et Beløb af 600 Kr. til Lønning til Stadslægen, saaledes at dennes Lønning i Forbindelse med det ham som Læge ved Aarhus Hospital tilkommende aarlige Honorar af 200 Kr. ialt kunde blive 800 Kr. I den af Dem under 27de f. M. hertil indsendte Skrivelse har Byraadet derefter erklæret sig villigt til at tilskyde et Beløb af 600 Kr. paa Vilkaar, at Stadslægen overtaget Hvervet som Politilæge, derunder Tilsynet med Politikorpsets Medlemmer, og mod at der aarlig refunderes Kæmnerkassen 200 Kr. af det for By og Amt fælles Arresthus, ved hvilken Stadslægen er Læge. Endelig har De meddelt, at Amdsraadet var vægret sig ved at gaa ind paa at refundere et saadant Beløb.

Foranlediget heraf skal man med Hensyn til, at der er tillagt Stadslægen for Tilsynet med Byens Epidemihospital 60 Kr. aarlig samt 2 Kr. for hver Dag, der er syge paa Hospitalet, anmode Dem om, saa hurtigt, som Omstændighederne maatte tillade det, at foranledige indhentet Oplysning om, hvor store Stadslægens Indtægter have været fra Epidemihospitalet i de sidste 3 Aar, om Byraadet ikke, saafremt Justitsministeriet akcepterer, at Kommunens Tilslud til Stadslægens Løn nedsættes til 400 Kr. aarlig, maatte ville gaa ind paa at garantere, at dennes aarlige Indtægt som Læge ved Epidemihospitalet, der i øvrigt vedblivende beregnes som foranført, bliver mindst 200 Kr. aarlig, samt om, ved

hvem og paa hvilke Vilkaar Politilægeforretningerne hidtil have været udførte, og hvori de bestaa ud over Tilsynet med Politikorpsets Personale."

Efter sket Forhandling i nysnævnte Møde vedtog man at indgaa paa Ministeriets Forslag, hvorefter der under 10de Februar blev tilskrevet Amtet saaledes:

"Ved at tilbagesende de med Stiftsamkets beh. Skrivelse af 14de d. M. (Journal Nr. 1898 m. 83) modtagne Bilag vedrørende det af Byraadet fremkomne Forslag til en Omordning af Lægeforholdene her i Byen skal man efter den Anledning, som Justitsministeriets af Stiftamtet kommunikerede Skrivelse af 3die d. M. dertil giver, meddele, at Stadslægens Indtægter fra Epidemisygehuset her i Byen har udgjort i 1898 Kr. 60, i 1897 Kr. 60 og i 1898 Kr. 74. Byraadet er efter Omstændighederne villigt til, naar Kommunens Tilbud om at yde et Tilskud til Stadslægens Løn modtages og Tilskuddet fastsættes til 400 Kr. aarlig, at garantere, at hans Indtægter for hans Virksomhed ved Epidemisygehuset, der ere bestemte til 60 Kr. aarlig samt 2 Kr. for hver Dag, der er syge paa Hospitalet, bliver mindst 200 Kr. aarlig, dogvsaaledes, at der ved Beregningen af hans Indtægter for den Tid, der er syge paa Hospitalet tages Hensyn til Justitsministeriets Skrivelse af 11te Marts 1892 til Aarhus Stiftamt, saa at det efter Lov Nr. 46 af 30te Marts 1892 beregnede Vederlag, naar dette træder i Stedet for de ovennævnte 2 Kr. for hver Dag, der er syge paa Hospitalet, tages med i Betragtning.

Politolægens Virksomhed udføres for Tiden af Overlægen paa Kommunehospitalet uden særligt Vederlag, men hans øvrige Gerning tillader ham ikke at vedblive at fungere som Politilæge, hvorfor denne Virksomhed maa overgaa til en anden.

Politolægens Virksomhed bestaar i at yde de i Politistyrken ansatte Betjente frit Lægetilsyn, at foretage efter Politemesterens Rekvision de Politiet vedkommende Lægeundersøgelser og Forretninger, der ikke efter de gældende Regler henhøre undet Fysikus eller Stadslægen, og derom afgive skriftlig Beretning, samt at foretage Visitation af Kvinder, der af Politiet henvises dertil efter Lov af 10de April 1874."

Det tilføjes derhos, at Ministeriets Resolution i Sagen modtoges med en gennem Amtet under 21de April kommunikeret Skrivelse af 19de f. M. saalydende:

"Paa Justitsministeriets i Anledning af det med Hr. Kammerherrens Skrivelse af 11te Februar d. A. hertil tilbagesendte Andragende fra Aarhus Byraad efter stedfunden Breweksling med det kgl. Sundhedskollegium og Finansministeriet derom

allerunderdanigst at bifalde, at Lægeforholdene i Aarhus Købstad omordnes saaledes, at Tilsynet med samtlige under Købstadens Fattig- og Alderdomsunderstøttelsesvæsen forsørgede Personer fremtidig varetages af tvende af Kommunen lønnede og af Byraadet beskikkede Kommunelæger, en for den sydlige og en for den nordlige Del af Byen, saaledes at Aaen danner Skellet, at disse Kommunelæger derhos hver i sit Distrikt overtage Tilsynet med de i dette liggende Skoler og derhos fungere som Læger henholdsvis ved Fattiggaarden og Alderdomsasylet, at Stadslægen fritages for det ham for Tiden paahvilende Tilsyn med de under Fattigvæsenet og Alderdomsunderstøttelsesvæsenet hørende Personet i den Nord for Aaen liggende Del af Købstaden, at Stadslægen fremtidig overtager de med Hvervet som Politilæge forbundne Forretninger, derunder Lægetilsynet med Politikorpsets Medlemmer samt Tilsynet med Plejebørn og Plejehjem i Aarhus, at det Aarhus Kommune ifølge allerhøjeste Resolution af 4de November 1878 paahvilende Tilskud til Stadslægens Lønning af 850 Kr. aarlig nedsættes til 400 Kr. aarlig, imod at Byraadet tilsikrer Stadslægen, at det ham som Læge ved Epidemihospitalet i Aarhus tilkommende Vederlag af 60 Kr. aarlig og 2 Kr. for hver Dag, der er syge paa Hospitalet, ingensinde bliver mindre end 200 Kr. aarlig, - dog at det efter Epidemiloven af 30te Marts 1892 beregnede Vederlag, naar dette træder i Stedet for ovennævnte 2 Kr. pr. Dag, tages i Betragtning - samt at det Stadslægen af Stiftelsen Aarhus Hospital tillagte Vederlag af 200 Kr., aarlig vedvarende oppebæres af denne Embedsmand."

(Se Mødet den 25de Maj).

Uddrag fra byrådsmødet den 8. juni 1899 - side 2

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 334-1898)

Til Efterretning toges en fra Amtet under 3die d. M. indgaaet Komminikation af Justitsministeriets Skrivelse af 1ste d. M., hvori det meddeles, at Hans Majestæt Kongen under 25de f. M. allernaadigst har beskikket Kommunelæge i Aarhus Johannes Ludvig Lunddahl til Stadslæge samme Steds.

(Se Mødet den 25de f. M.)